

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Illud. Satisfacta parte. parag. 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

4. Id quod diximus num. 2. dictum etiam sit pro excommunicatis nominatim, quamvis enim per Bullam possit absolvi pro foro conscientiae nominatim excommunicatus, tamen non erit passim absolvendus, sed erit ad suum Prælatum remittendus, ne veniat in contemptum Jus dicti Prælati. Adhibe nihilominus exceptionem numero præcedente allatam.

5. Certum item est, vi Bullæ absolvi non posse Cessationem à divinis, nec interdictum sive Generale, sive speciale locale, nec Personale Generale, ut in tract. de Interdicto dicitur, & notant hic Trullen. & Castrop. ll. cc. nec eas Irregularitates, quæ non sunt censuræ nec illas, quæ sunt inductæ ob indecentiam, qua quis laborans repellitur ab administrando altari, qualis est V. G. Irregularitas ex Bigamia: quia Bulla solum concedit absolutionem à Censuris, ex quibus non est Irregularitas ex indecentia.

6. Quæstio igitur solum proponi solet de Irregularitate, qua incurritur in pœnam alicujus delicti, V. G. ob malam administrationem Sacramentorum cum violatione censuræ contractæ, ob hæresim, ob Apostasiam à Fide, ob clericici percussorem, an scilicet possit absolvi per Bullam.

a Leand. de Irreg. dif. 27. q. 36. b Dian. p. p. r. 11. resol. 27. Respondeo. Affirmant Leander, & alii que apud b Dianam, saltem tamquam probabile, excipiunt tamen iidem, imo & omnes, quos legi (legi autem non paucos) Irregularitatem ex delicto homicidii, vel mutilationis quia huic Irregularitati, vel semper est annexa indecentia, ut aliqui philosophantur, vel ut alii, quia saltem ita usu ipso, & praxi in Ecclesia propter ejus delicti enormitatem, & scandalosam conditionem, introductum legitime est.

7. Verum omnino puto, esse absolute de omnibus negandum cum Suarez, c. Leandro l. c. Castropalao l. c. num. 5. aliisque.

c Suar. de Cens. dif. 1. sec. 13. nu. 6. Ratio autem est, quia eas Censuras tollere potest Bulla, & olim, ad summum, eas pœnas, quæ impediunt receptionem Eucharistiæ, vel Sacramenti Pœnitentiæ ut notat l. c. Suarez, & significant illa Bullæ verba (*quo purius Indulgentiæ Fideles consequantur Etc.*) nō autē aliās, quæ non impediunt ejusmodi receptionem, de quibus loquimur. Adde in Bullis recentioribus, ut notat Leander l. c. ablatum esse illud, *ut possit absolvi à pœnis*, Adde item ratio-

nem, quam affert Henriquez, d. quia, inquit, in Bulla, ut patet ex ejus tenore nulla datur potestas Confessario ad dispensandum, sed solum absolvendum. At irregularitas, ut etiam suspensio, quæ sit pœna, per dispensationem tolluntur, non per absolutionem, ergo potestas concessa prædicto Confessario ad eas non extenditur. Scio aliquando absolutionem large sumi pro dispensatione, sed hic in Clausula hac Bullæ, ubi agitur de absolutione à peccatis, & à reservatis, ex ipso Bullæ contextu colligimus, nomen Absolutionis proprie sumi.

§. VII.

Satisfacta Parte.

1. Quamvis aliquando contrahi possit excommunicatio sine læsione partis: ut est V. G. excommunicatio ob peccatum hæresis, unde tunc nulla erit satisfactio exposcenda, sed solum emendationis propositum; tamen non raro adest partis læsio, ut V. G. In percussione Clerici. Nomine igitur satisfactio intelligitur restitutio pecuniæ, vel famæ, vel honoris, quæ parti læsæ debetur, ut notat Suarez de Censuris alibi à me citatus.

2. Hinc fit, ut pœna pecuniaria si forte debeatur Fisco, vel Notario non veniat in hanc præsentem considerationem, quia prædicti hic non sunt pars læsa.

3. Hinc etiam, quamvis plures in percussione Religiosi patrem læsam judicent, esse Religionem, sive ejus Prælatum, tamen satis probabiliter multi, quos citant, & sequuntur Verticelli, & Leander alibi item s. à me citati, putant, non esse, nisi ipsum Religiosum percussum, cui satisfaciendum sit, idque in utroque foro, si enim ipse percussus fuit, ipse pars læsa est. Confirmatur, quia quando dicitur, *concordata parte*, non intelligitur Respublica, sed persona particularis; Confirmatur iterum, quia, si in casu dicto excommunicationis pars læsa esset publica potestas, seu Prælatus, certe esset Ecclesia, vel Pontifex, qui excommunicationem contra prædictam percussorem tulit; Atqui Pontifex, dum concedit, ut quis absolvarur, jam ipse condonat.

4. Jam vero quoniam certum est, te antequam impendas absolutionem, sive ex vi Bullæ, sive ex vi cujuscumque facultatis, debere sub mortali exigere à pœnitente, ut satisfaciatur,

vel

vel reddendo ablatum, vel compensando injuriam factam, vel remissionem à parte læsa obtinendo. Quæritur Primò, quid faciendum in praxi, si ea nullatenus exhiberi possit, sive ob impotentiam pœnitentis, sive ob dubium, quod fortè veritur de qualitate satisfactoris, sive ob obstinationem læsa personæ, quæ non est contenta satisfactione rationabili ipsi oblata, sive ob quid simile?

5. Respondeo. Quando impotentia non solum est præsens, sed moraliter certo prævidetur, semper esse futura, nihil requirendum à pœnitente; nam res frustra necesse, requireretur. At verò quando potentia probabiliter futura sit; si loquamur pro foro externo, debet pœnitens antequam absolvatur, præmittere cautionem de satisfaciendo, id est, debet dare vel pignus, vel fidejussionem; vel, si ea non possit, debet juramentum profere, quod satisfaciens; ut nimirum certa sit promissa satisfactio.

At si loquamur pro foro Sacramentali, seu Delugo de conscientia, quamvis a Delugo cum alijs Pan. d. 20 multis eandem cautionem requiratur, quia sine distinctione de ea præmittenda Canones b Trullen. loquuntur; nihilominus alij b cum Trullench de Bull. l. 1. alios citante, eam non esse necessariam probabiliter docent. Excipe delictum dandi causam interdicto, quando in periculo mortis conceditur delinquenti Sacramentum pœnitentiæ; de qua re in Tract. de Interdicto. Ratio autem, quod pro foro Sacramentali non sit necessarium juramentum, &c. sed sufficiat seria promissio in casibus prædictis, est, quia illa cautio, sive pignoratitia, sive fidejussoria, sive juratoria pro solo foro externo imposita à Sacris Canonibus esse videtur, siquidem similes cautiones exposcere, ut plurimum illi solent, quando de rebus ad exteriori Ecclesiam pertinentes, disponunt. Sufficiet ergo tunc, si pœnitens habeat propositum satisfaciendi, quando poterit, & sic, tum validè tum licitè per Bullam, vel similem facultatem absolvetur.

6. Nota autem ex Ludovico e à Cruce; si fortè is ab excommunicatione absolutus non servet promissionem, scilicet non satisfaciens, cum poterit, licet peccet, non tamen reincedere in ullam excommunicationem, quia à nullo jure imponitur hæc reincedentia contra non satisfaciens.

7. Quæritur Secundò. Quid si præmitti potest satisfactio, & non præmittitur? Re-

spondeo certè tunc, per se loquendo, & tu Confessarius peccas, & pœnitens ut habet Leander. d. Tu, quia dees mûneri tuo, imò e- d Leand. riam, quia aliquando nocet parti, cum post tr. 3. de ex- absolutionem difficilius exhiberi soleat satis- com. d. 17. factio. Pœnitens, quia differt notabiliter, & s. 3. q. 90. sine causa (ut hic supponimus) reddere id, quod debet, injustè retinens sive rem, sive famam, sive honorem alienum.

8. Dixi (per se loquendo:) Nam talis esse posset pœnitens, talesque circumstantiæ, ut Confessarius deberet esse contentus solo proposito restituendi, seu satisfaciendi, etiam si antea se pœnitens negligenter. Et Molina quidem apud Discastillam, exemplum adhibet; e Discastill. ut si Confessarius non leviter credat, pœni- lib. 2. de tentem re ipsa restitutum statim sine mora, Rest. quia non ea acrimonia fuerit illi iusta restitutio in alijs confessionibus, vel si aliæ ad sine circumstantiæ ad id credendum; præsertim si injungat illi, ut non prius accedat ad EUCHARISTIAM, quam restituat; Adhibe autem hic illam exceptionem de dantibus causam Interdicto, quam modo nu. 5. annuimus.

9. Quæritur Tertio, quando Bulla Cruciatæ requiritur, ut excommunicationis absolutio non concedatur, nisi satisfacta parte, an, si ea propter inadvertentiam, vel propter aliud conferatur ante præmissam satisfactionem, conferatur validè, nam, an licitè, jam dictum est modo.

Respondeo. Ut universaliter decidatur, an non satisfacta parte, validè conferatur hæc absolutio, quando adest pars læsa, distinguendum est. Nam si ea conferatur à Superiore, validè confertur: Siquidem satisfactio non est pars essentialis absolutionis excommunicationis. Si verò conferatur à Delegato ipsius, erit subdistinguendum. Si enim ejusmodi Delegato detur absolutà facultas absolvendi excommunicationem, idem dic, quod dictum de Superiore est. Verum, si Delegato detur ejusmodi facultas cum prædicta Clausula, satisfacta parte, duplex est sententia.

10. Prima negat, validè conferri ejusmodi absolutionem, quia satisfactio in hoc modo delegandi exigitur per modum conditionis: at conditione non servata, in irritum abit concessio. Major probatur ex illa communi doctrina, quod Ablativus absolutus, qualis est ille (satis facta parte) resolvitur in conditionem, (si parti satisfeceris.) Ita tenent plu-

a *Castrop.* plures apud Castropalaum, & apud *b* Dianam.

§. 5. nu. 6. *b* Dian. p. 5. *tr. 9. resol. 12.* *c* Layman. h. i. tra. 5. p. 2. c. 6. nu. 8.

11. Secunda, quam sequitur e Layman cum multis, affirmat, conferri valide; quia quoties in Delegatione exprimitur ea forma, quæ à jure communi requiritur, non aliter requiritur, quam requirat ipsum jus, nisi aliter in concessione Delegationis exprimitur.

Sed in jure communi, exigitur quidem satisfactio, ut licite ejusmodi Delegatio exerceatur, at, non, ut valide: in nullo enim jure aliter, ac dicimus, invenies. ergo &c. Utraque ex his sententiis probabilis est, & ita tandem pronunciat Ludov. d. à Cruce quamvis addat, prioriem sententiam esse in praxi sequendam.

11. Dixi (nisi aliter exprimitur,) nam si in concessione Delegationis dicatur (si non satisfactum fuerit, irrita sit concessio, irrita sit absolutio, nulla, in valida.) Absolutionem invalidam fore, certum est, quia illa expressio indicat aliquid plus requiri, quam à solo jure requiratur.

13. Cum ergo in Bulla Cruciatæ, ut etiam in facultatibus concessis Regularibus absolventi excommunicationem, ponatur quidem illa Clausula (satisfacta parte) sed sine aliis verbis expresse irritantibus, probabile fati erit, validam fore absolutionem, parte nondum satisfacta.

§. VIII.

In foro interno.

1. Quamvis non pauci asserant; Absolutionem excommunicationis ex vi Bullæ habitam, prodesse etiam pro foro externo; quia concessio Bullæ est absoluta, nec restricta ad aliquod forum, ut tener Vega, Garzias, & alii apud Castropalaum mox citandum; Vera tamen sententia est, non prodesse, nisi pro foro interno. Excipe ea, quæ mox dicam à num. 5. Ita tenent Sanch. Tolet. Suarez, alique communiter apud Castropalaum. Ratio hujus veræ sententiæ est, quia intentio Pontificis concedentis per Bullam Absolutionem Censurarum est, ut cum pura conscientia possint Fideles ad Sacram EUCHARISTIAM accedere, & Indulgentiam acquirere, ad quod certe satis, superque est Absolutio pro foro interno.

2. Confirmatur, quia incredibile est, Sum-

mun Pontificem voluisse concedere cuicumque Confessario tantam potestatem, per quam eluderentur, & perturbarentur, imò & contemnerentur Tribunalia Ecclesiastica.

3. Confirmatur iterum, quia hodie extat Bulla Cruciatæ concessa ab Urbano VIII. ubi declaratur, Bullæ hoc Privilegium suffragari in foro conscientie tantum, ut latè habes multis citatis apud Dianam. f

4. At inquires, quid sit, seu quam utilitatem conferat hæc absolutio excommunicationis pro foro interno dumtaxat?

Respondeo. Qui sic est absolutus, coram Deo, & in rei veritate liber sit ab excommunicatione, unde potest se gerere, sicuti legunt cæteri Fideles non excommunicati; Sed ita, ut quoad actiones externas, & præsertim, quoad subeundum judicium Judicis Ecclesiastici, sit perinde ac si absolutus nullatenus fuisset.

Qui igitur est excommunicatus excommunicatione occulta, & deinde legitime absolutus in foro conscientie dumtaxat, se poterit gerere, ut non excommunicatus, in omnibus actibus tum publicis, tum privatis, nam excommunicatione coram Deo caret, & quia excommunicatio erat occulta, nihil erit scandali coram hominibus. At quando excommunicatio non est occulta, sed deducta ad forum externum, tunc si absolvaris in foro tantum interno (quod solum licebit in casibus dictis supra §. 6. à nu. 2.) Primò, cautè te gerere debes in actionibus externis. Secundò, à judicio externo Ecclesiæ liber non eris. Quæ duo, si alia duo addam, satis lectoribus fient manifesta.

5. Primum. Absolutus in foro conscientie ab excommunicatione aliis nota, potest se immiscere tum humanis, tum divinis, sed non cum aliorum scandalo, id est, non coram iis, qui excommunicationem sciunt, nesciunt absolutionem.

6. Quid si iis dicam, & probem, me esse absolutum per Bullam. V. G. Respondeo, adhuc te peccare, si coram eisdem publicè, & indifferenter te geras, quia sic videris contemnere Ecclesiam, quæ te pro excommunicato in foro externo habet: At si cautè, & coram g paucis, quæ tunc sint consciis absolutionis, te ingeras, non peccas; quia sic prædictus contemprus non intervenit, lege Suarium. g

7. Quid nu. 36.